

Esti = ma rahwa 118.

R a i e n d e r,

ehf

L ä h t = r a m a t

I 8 2 0

aasta peäle, parrast meie

Isanda Jesusse Kristusse

sündimist.

T a l l i n n a s

trüffitud, Gresseli kirjadega.

Pärrast meie kalli Jeesuse Kristusse	
sündimist, on tänuawo se aasta	1820
Pärrast ma-ilma lomist	= 5769
Pärrast Lutterusse õige usso illeswõtmist	304
Pärrast wanna katko	= 163
Pärrast sedda, kui wäggi Pranburgi läks	142
Pärrast sedda, kui Toompä pölland	= 136
Pärrast sedda sure nälja hakkatust	= 125
Pärrast teist katko	= 110
Pärrast meie sure armolisse Keisri Herra	
U E K S A N D R E P A W L O:	
W J E C H J sündimist	= 43
Pärrast sedda, kui ta hakkas wakkitsema	19

Joulo = ja Wastla = päwa wahhel on:
6 nädalat ja 4 päwa.

Der Druck wird erlaubt.

L. W. Moritz, Censor.

Dorpat, d. 18. October 1819.

Märkide selletaminne.

Ⓜ Moor = fu.

Ⓜ Essimenne werend.

Ⓜ Täis = fu.

Ⓜ Wiimne werend.

Ⓜ Hea adert lasta.

Ⓜ Hea kuppõ lasta.

Ⓜ Hea arstimisse = rohko wõtta.

Ⓜ Hea külwada ning istutada.

Ⓜ Hea lapsi wõdrutada.

Ⓜ Sedda, mis pitkaliste peab kaskwama.

Ⓜ Hea puid raiuda hone tarwis.

Ⓜ Ahjo tarwis.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

Kristusse ümberleikamisest. Luk. 2, 21.

1 Neljasp.	Neäri P. Aita Jummal!	
2 Rede	Ubel, Set	Kaunis
3 Loup.	Enof	● 6, e. l.

Targad hommigo maalt. Matt. 2, 13.

4 Pühhap.	P. pärrast Neäri	fange
5 Esmap.	Simon	külm
6 Teisip.	3 Kuninga P.	✓
7 Kestnädal	Julianus	ja
8 Neljasp.	Erart	lumme
9 Rede	Peatus	saddo.
10 Loup.	Paawli pääm.	● 10, e. l.

Jesús 12 aastat wanna. Luk. 2, 41.

11 Pühhap.	1 P. pärr, 3 K. P	
12 Esmap.	Rein	Parras
13 Teisip.	Hilarius	külm.
14 Kestnädal	Weliks	
15 Neljasp.	Tirik	Selge
16 Rede	Kisbregt	tae
17 Loup.	Eöniesse pääw.	was

Pulmad Kana: lianas. Joh. 2, 1.

18 Pühhap.	2 P. pärr. 3 K. P.	● 7, e. l.
19 Esmap.	Sara	ja
20 Teisip.	Waab. Sebast.	fange
21 Kestnädal	Neto	külm.
22 Neljasp.	Wintsent	
23 Rede	Lotta	Peh:
24 Loup.	Timoteus	med

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

25 Pühhap.	9 P. e. Kr. üll. P. Paawli ümb.	
26 Esmap.	Polikarpus	● 10, e. l.
27 Teisip.	Krisostom	
28 Kestnädal	Karel	ilmad
29 Neljasp.	Samuel	
30 Rede	Udelgund	saoga.
31 Loup.	An	

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool
9, ning lähkääb loja kello pool 4. Pääw on pite
7, tundi, ja ö 17 tundi.

Kuulwi, Mehhest. Luf. 8, 4.

1 Pühhap.	8 P. e. Kr. üll. P.	
2 Esmasp.	Kuunla pädw.	4, e. l.
3 Teisip.	Hanno	Pehmed
4 Kestnaddal	Beronika	ilmad.
5 Neljasp.	Agatha	
6 Kede	Eio	Kan:
7 Loup.	Rikart	ge

Pimmedast tee: äres. Luf. 18, 31.

8 Pühhap.	Paasto Pühha	II, p. l.
9 Esmasp.	Salomon	tuisf
10 Teisip.	Wastla pädw	7
11 Kestnaddal	Zuhla pädw	ja
12 Neljasp.	Eulalia	hebt:
13 Kede	Penigna	liffud
14 Loup.	Walentin	pawad.

Kristusse Riisatussest. Matt. 4, 1.

15 Pühhap.	1 P. Paastus	
16 Esmasp.	Juliana	Parras
17 Teisip.	Aleksander	2, p. l.

Sel kuul on tännawo 29 päwa.

18 Kestnaddal	Konfordia	külm.
19 Neljasp.	Simon Apost.	
20 Kede	Egarius	Segga:
21 Loup.	Jesaias	sed

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

22 Pühhap.	2 P. Paastus Peetri pädw.	
23 Esmasp.	Serenus	ja
24 Teisip.	Maddise pädw	II, p. l.
25 Kestnaddal	Wiktorius	
26 Neljasp.	Nestor	tuiso:
27 Kede	Leander	
28 Loup.	Iustus	sed

Sest kes kurratist waewatud. Luf. 11, 14.

29 Pühhap.	3 P. Paastus	† ilmad.
------------	--------------	----------

16mal selle ku päwal touseb päike kello 7, lähhab
loja kello 5. Pädw on 10, d 14 tundi pikk.

Martius.

Paasto: ku.

1	Esmasp.	Albina	● 3, p. l. Pehmed ilmad lumme: saoga.
2	Teisp.	Medea	
3	Kesknäddal	Eres	
4	Neljasp.	Adrian	
5	Kede	Angelus	
6	Loup.	Kotwrid	

5000 mehhe söötmiäsest. Joann. 6, 1.			
7	Pühhap.	4 P. Paastus	Heitlik
8	Esmasp.	Pöri päaw.	†
9	Teisp.	Siprian	● 3, p. l.
10	Kesknäddal	Mifeus	ilm.
11	Neljasp.	Konstantin	Wihma saddo
12	Kede	Krefor	
13	Loup.	Ernestus	

Jesús kirowidega wiissatud. Joann. 8, 46.			
14	Pühhap.	5 P. Paastus	ja tuisk. ● 8, p. l.
15	Esmasp.	Longinus	
16	Teisp.	Kert	
17	Kesknäddal	Willemina	

Sel kuul on 31 päwa.

18	Neljasp.	Kabriel	Külmad
19	Kede	Matrona	ja
20	Loup.	Pent	tuulsed

Kristusse süsse söötmiäsest. Matt. 21, 1.			
21	Pühhap.	6 P. Paastus	ilmad.
22	Esmasp.	Truto	●
23	Teisp.	Tiits	Kallid
24	Kesknäddal	Kasimir	● 6, p. l.
25	Neljasp.	Suur Neljas P.	
26	Kede	Suur Kede.	
27	Loup.	Kustaw	

Kristusse üllestoumiäsest. Mark. 16, 1.			
28	Pühhap.	1 Pühha.	sed
29	Esmasp.	2 Pühha.	päwad.
30	Teisp.	3 Pühha.	
31	Kesknäddal	Tetilaus	

romal selle ku päwal touseb päife kello 6, lähkäs
loja kello 6. Päaw on 12, ja d 12 tundi pikk.

Aprili 3.

Türri = ehk mahla = ku.

1 Neljasp.	Karjallaskm. pääw.	● 0, e. l.
2 Kede	Teodorus	Külmad
3 Loup.	Berdinand	ja

Kinni: pandud ukst. Joann. 20, 19.		
4 Pühhap.	1 P. p. üll. P.	pilw:
5 Esmasp.	Maksim	sed
6 Teisip.	Kõlestin	pääwad,
7 Kesknaaddal	Aron	wahhel
8 Neljasp.	Liborius	● 9, p. l.
9 Kede	Bogislaus	ka
10 Loup.	Leo	wihma

Heast karjatsfest. Joann. 10, 11.		
11 Pühhap.	2 P. p. üll. P.	ja
12 Esmasp.	Julius	lumme:
13 Teisip.	Serwasius	saddo.
14 Kesknaaddal	Kinni pääw.	Torm
15 Neljasp.	Karin	ja
16 Kede	Hans	● 11, e. l.
17 Loup.	Rudolw	wihm.

Sel kuul on 30 päwa.

Ürrikesse aia pärrast. Joann. 16, 16.		
18 Pühhap.	3 P. p. üll. P.	Willud
19 Esmasp.	Timon	ja
20 Teisip.	Udolarius	pilwsed
21 Kesknaaddal	Sulpisius	ilmad.
22 Neljasp.	Karsius	Wihma:
23 Kede	Türri pääw.	● 3, p. l.
24 Loup.	Albert	saosed,

Kristusse ärraminneisfest. Joann. 16, 5.		
25 Pühhap.	4 P. p. üll. P. Markusse pääw.	
26 Esmasp.	Etselias	tuulsed
27 Teisip.	Rudolw	ja
28 Kesknaaddal	Klaus	heitlikkud
29 Neljasp.	Witalis	pääwad.
30 Kede	Reinmund	● 10, e. l.

10mal selle ku päwal touseb päite kello pool 5, ja lähhab loja kello pool 8. Pääw on pikk 15, ja 8 9 tundi.

1	Loup.	Wolbri pään.	
Sigest pällumissfest. Joann. 16, 23.			
2	Pühhap.	5 P. p. üll. P.	Willud
3	Esmap.	† Leidminne	ilmad.
4	Teisip.	Kottard	✕
5	Kesknäddal	Susanna	
6	Neljasip.	Suur + pään.	Kallid
7	Kede	Tomisilla	sojad
8	Loup.	Tesiderius	3, e. l.

Kõmustajast. Joann. 15, 26.			
9	Pühhap.	6 P. p. üll. P.	päänad.
10	Esmap.	Job	
11	Teisip.	Wiktor	Heitlik
12	Kesknäddal	Malo	ilm.
13	Neljasip.	Viborius	
14	Kede	Sabina	Sojad
15	Loup.	Sohwi	11, p. l.

Pühast waimust. Joann. 14, 23.			
16	Pühhap.	1 Pühha.	pä;

17	Esmap.	2 Pühha.	wad.
18	Teisip.	Erif	
19	Kesknäddal	Potensia	Wihma
20	Neljasip.	Vil	✕
21	Kede	Tanislauis	tulleb
22	Loup.	Emilie	8, p. l.

Jesús ja Nikodemus. Joann. 3, 1.			
23	Pühhap.	3 aino Jummi. P.	mürri:
24	Esmap.	Ester	tamis:
25	Teisip.	Urwan	sega.
26	Kesknäddal	Eduard	Pitrosed
27	Neljasip.	Veet	ilmad.
28	Kede	Willem	tule
29	Loup.	Mart	9, p. l.

Ristast mehhest. Luf. 16, 19.			
30	Pühhap.	1 P. p. 3 a. 3. P.	ja
31	Esmap.	Petronella	wihmaga.

8mal selle ku päwal touseb päike kello pool 4, ning lähkää loja kello pool 9. Pään on pikk 17, 8 agga 7 tundi.

Junius.

Jani = ku.

1 Teisip.	Kotskal	Wägga
2 Kestnaddal	Hiskias	kallid
3 Neljasp.	Rasmus	ja
4 Kede	Liso	sojad
5 Loup.	Poniwafius	ilmad,

Surest õhto: sõma: aiast. Luf. 14, 16.

6 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	D 8, p. 1.
7 Esmasp.	Lukretia	h
8 Teisip.	Medardus	wahhel
9 Kestnaddal	Pittem pään.	wihma
10 Neljasp.	Pertram	
11 Kede	Blawius	ja
12 Loup.	Pasilius	mürris:

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1.

13 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	tamist.
14 Esmasp.	Parnabas	3, e. l.
15 Teisip.	Widi pään.	
16 Kestnaddal	Kreet	Sojad
17 Neljasp.	Justina	päänad.

Sel kuul on 30 päwa.

18 Kede	Nikander	
19 Loup.	Kerwasius	Kallis

Olge armolissed. Luf. 6, 36.

20 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	hea
21 Esmasp.	Rael	1, e. l.
22 Teisip.	Alasius	✕
23 Kestnaddal	Pasilides	ilm
24 Neljasp.	Jani pään.	
25 Kede	Kristina	jaab
26 Loup.	Jeremias	

Robkest kalla: sagist. Luf. 5, 1.

27 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	pit:
28 Esmasp.	Josua	9, e. l.
29 Teisip.	Peetr. Pawl. pään.	
30 Kestnaddal	Judit	kalt.

10mal selle ku päwal touseb päike 3 werendit pärrast kello 2, ning lähhab loja üks werend pärrast kello 9. Pään on pitk 18 ning üks pool tundi, õ agga 5 ning üks pool tundi.

1 Neljasp.	Teobald	Wihma
2 Rede	Heina Mar. pääw.	+
3 Loup.	Kornelius	ja

Wariseride dignusfest. Matt. 5, 20.

4 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	mürris:
5 Esmasp.	Anselm	tamist.
6 Teisp.	Hektor	D 1, p. l.
7 Restnaddal	Erino	
8 Neljasp.	Temetrins	Willud
9 Rede	Kilian	ja
10 Loup.	Israel	tuul:

4000 mehhe söötmisfest. Mark. 8, 1.

11 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	sed
12 Esmasp.	Hindrik	pääwad.
13 Teisp.	Marretie pääw.	4. p. l.
14 Restnaddal	Ponawent	8
15 Neljasp.	Upost. Jagg.	Hea
16 Rede	Aufust	foe
17 Loup.	Aleksius	ilm.

Walle prohmetidest. Matt. 7, 15.

18 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	
19 Esmasp.	Ruwina	Soja
20 Teisp.	Elias	7. e. l.
21 Restnaddal	Zaniel	ilma
22 Neljasp.	Upollina	
23 Rede	Karolina	on
24 Loup.	Kirsti	8

Alletohtusest maia: piddajast. Luk. 16, 1.

25 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P. Jakobi p.	
26 Esmasp.	Anno	weel
27 Teisp.	Marta	11, p. l.
28 Restnaddal	Josua	pitke:
29 Neljasp.	Olowi pääw.	malt
30 Rede	Ubdon	
31 Loup.	Germanus	odata.

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool 4, ning lähkääb loja pool kello 9. Pääw on pitk 17, 6 agga 7 tundi.

Augustus.

Leikufse: ktr.

Jerusalemma árraríkniðsfeft. Luf. 19, 41.

1	Púhþap.	10 P. p. 3 a. J. P. Petri wang.	
2	Esmaþp.	Annibal	
3	Teiþip.	Eleafar	Heitli
4	Keftnáddal	Judas	kud
5	Nelþasp.	Tominiþus	D 3, e. d.
6	Reþe	Eigenius	Y
7	Loup.	Tonatus	ilmad.

Wariferiþt ja tölneriþt. Luf. 18, 9.

8	Púhþap.	11 P. p. 3 a. J. P.	Soe
9	Esmaþp.	Romanus	ilm.
10	Teiþip.	Laureiþe páaw.	
11	Keftnáddal	Herm	Kallid
12	Nelþasp.	Eifeþius	P 0, e. l.
13	Reþe	Klara	fojad
14	Loup.	Ello	

Kurðiþt ja feletumafþt. Mark. 7, 31.

15	Púhþap.	12 P. p. 3 a. J. P. Kullli Mark.	
16	Esmaþp.	Iþaaf	páwad.
17	Teiþip.	Wilibalþ	

Sel kuul on 31 páwa.

18	Keftnáddal	Veno	E 4, p. k.
19	Nelþasp.	Seþalþ	Willud
20	Reþe	Rut	ja
21	Loup.	Wilibert	+

Preeþtriþt ja lewiþtiþt. Luf. 10, 23.

22	Púhþap.	13 P. p. 3 a. J. P.	niis:
23	Esmaþp.	Sakeus	fed
24	Teiþip.	Petli páaw.	ilmad.
25	Keftnáddal	Ludwil	
26	Nelþasp.	Ireneus	● 3, p. l.
27	Reþe	Þerend	Wihma
28	Loup.	Aufuþtin	

Kúmnest þiþþali: többiþeþt. Luf. 17, 11.

29	Púhþap.	14 P. p. 3 a. J. P. Joann. þuf.	
30	Esmaþp.	Þenjamin	ja
31	Teiþip.	Reþekka	tuult.

14mal felle þu páwal toufeþ þáife 3 werendiþ þárraþt kello 4, ning láhþáb loþa úþþ werendiþ þárraþt kello 7. Þáaw on þiþþ 14 ning úþþ þool, þ agga 9 ning úþþ þool tundi.

September. Suggise-ehk Mikhli-lu.

1	Kestnaddal	Ekidius	Willud
2	Neljasp.	Eisa	
3	Kede	Reinart	D 4, p. 1.
4	Loup.	Moses	pāwad

Mammonast. Matt. 6, 24.

5	Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	ja
6	Esmaasp.	Magnus	† d.
7	Teisip.	Rigina	kūlmad.
8	Kestnaddal	Mar. sündminne	
9	Neljasp.	Ubigail	Torm
10	Kede	Eobald	8, e. 1.
11	Loup.	Pööri pāw.	ja

Maini-liana suruust. Luk. 7, 11.

12	Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	wihma.
13	Esmaasp.	Amatus	
14	Teisip.	Risti üllendam.	Heit.
15	Kestnaddal	Nikodemus	liffud
16	Neljasp.	Eiwema	ilmad.
17	Kede	Lambert	4, e. 1.
18	Loup.	Titus	

Sel kuul on 30 pāwa.

Wee, többisest. Luk. 14, 1.

19	Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	Willud
20	Esmaasp.	Tõns	7
21	Teisip.	Mattreusse pāw.	pāwad.
22	Kestnaddal	Morits	
23	Neljasp.	Osea	wah.
24	Kede	Kleomas	hel
25	Loup.	Haralt	8, e. 1.

Suremast kāsjust. Matt. 22, 34.

26	Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	wihma
27	Esmaasp.	Udolv	sao.
28	Teisip.	Wentsel	wahhel
29	Kestnaddal	Mikhli pāw.	7
30	Neljasp.	Hieronimus	tulega.

12mal selle ku pāwal touseb pāike kello 6, ning lähhab loja kello 6. Pāaw on pite 12, ning 8 ka 12 tundi.

Oktober.

Wina = fu.

1	Rede	Wolrad	Kül-
2	Loup.	Jarius	mad
Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.			
3	Pühhap.	19 P. p. 30. J. P.	2, e. l.
4	Esmasp.	Prants	ilmad
5	Teisp.	Wides	wih
6	Keisnaddal	Susanna	maga.
7	Neljasp.	Amalia	
8	Rede	Kustaw	Tuult
9	Loup.	Tomasia	6, p. l.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

10	Pühhap.	20 P. p. 30. J. P.	ja
11	Esmasp.	Purkard	wihma.
12	Teisp.	Angelus	
13	Keisnaddal	Theresia	Külmad
14	Neljasp.	Kalikstus	ja
15	Rede	Heddo	felged
16	Loup.	Kallus	9, p. l.

Runninga mehhe poiaft. Joann. 4, 47.

17	Pühhap.	21 P. p. 30. J. P.	päwad.
----	---------	--------------------	--------

Sel kuul on 31 päwa.

18	Esmasp.	Lukas	Heit:
19	Teisp.	Eutsius	liffud
20	Keisnaddal	Wendelin	ilmad.
21	Neljasp.	Ursel	
22	Rede	Sewerin	
23	Loup.	Salome	Külm,

Kawwalast sullaseft. Matt. 18, 23.

24	Pühhap.	22 P. p. 30. J. P.	2, e. l.
25	Esmasp.	Kristian	wihm
26	Teisp.	Umandus	ja
27	Keisnaddal	Wilip	
28	Neljasp.	Engelbreht	
29	Rede	Abfalom	lumme:
30	Loup.	Josawat	sadde.

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

31	Pühhap.	23 P. p. 30. J. P.	
----	---------	--------------------	--

16mal selle fu päwal touseb päike pool kello 8, ning lähhab loja kello pool 6. Päaw on pitk 9, d 15 tundi.

November.

Laske: Ku:

1	Esmasp.	Pühhade pääw.	D 11, e. l.
2	Teisp.	Hingede pääw.	Niisked
3	Kesknäddal	Kottlieb	ja
4	Neljasp.	Ott	willud
5	Kede	Käspär	r
6	Loup.	Paltser	pääwad.

Jairi türest. Matt. 9, 18.

7	Pühhap.	24 P. p. 3 a. J. P.	Heitlik
8	Esmasp.	Writs	5, e. l.
9	Teisp.	Theodora	ilm.
10	Kesknäddal	Martin Luther.	
11	Neljasp.	Martin Piisk.	Lumme:
12	Kede	Arfadius	saddo
13	Loup.	Atanasius	ja

Hirmsast ärrakautamisse: tödft. Matt. 24, 15.

14	Pühhap.	25 P. p. 3 a. J. P.	tuist.
15	Esmasp.	Leopold	5, p. l.
16	Teisp.	Alwens	Selged
17	Kesknäddal	Jonas	head

Sel kuul on 30 päwa.

18	Neljasp.	Eera	
19	Kede	Eisbet	ilmad.
20	Loup.	Amos	

Wiimsest Kohtust. Matt. 25, 31.

21	Pühhap.	26 P. p. 3 a. J. P. Mar. ohw.	
22	Esmasp.	Sesilia	Külm
23	Teisp.	Klement	5, p. l.
24	Kesknäddal	Josias	ja
25	Neljasp.	Kaddrina pääw.	Lumme:
26	Kede	Konrad	saddo.
27	Loup.	Isai	Lumme

Kristusse sisse: sõitmisest. Matt. 21, 1.

28	Pühhap.	1 Kr. tull. P.	ja külm
29	Esmasp.	Ewert	ilm.
30	Teisp.	Andrese pääw.	D 7, p. l.

9mal selle ku päwal touseb päike kello pool 9, ning lähkääb loja kello pool 4. Pääw on pikk 7, 5 agga 17 tundi.

Detsember.

Joulo - ku.

1	Kesknäddal	Urend	Kaunis
2	Neljasp.	Kandidus	lange
3	Kede	Natalia	kilm
4	Loup.	Varbo	

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

5	Pühhap.	2 Kr. tull. P.	ja
6	Esmasp.	Niggolas	lumme:
7	Teisip.	Agatha	5, p. l.
8	Kesknäddal	Mar. sam.	saddo.
9	Neljasp.	Pühhem päaw.	
10	Kede	Tuhkum	Tuiso:
11	Loup.	Elso	sed

Joannes wangi: tornis. Matt. 11, 2,

12	Pühhap.	3 Kr. tull. P.	ja
13	Esmasp.	Eutisia	tuul:
14	Teisip.	Nikasiu	
15	Kesknäddal	Johanna	3, p. l.
16	Neljasp.	Lidia	sed
17	Kede	Albina	pawad.
18	Loup.	Kristow	

Sel kuul on 31 päwa.

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19.

19	Pühhap.	4 Kr. tull. P.	
20	Esmasp.	Abraham	Selge
21	Teisip.	Toma - pälm.	ilm
22	Kesknäddal	Peata	
23	Neljasp.	Ado	7, e. l.
24	Kede	Ewa	
25	Loup.	Joule.	ja

Sest immetis: pannemissfest. Luf. 2, 33.

26	Pühhap.	P. pärr. Joulo. Teine Pühha.	
27	Esmasp.	Kolmas Pühha.	
28	Teisip.	Ühtä Piste päaw.	lange
29	Kesknäddal	Noa	
30	Neljasp.	Tawet	3, e. l.
31	Kede	Silvester	kilm.

10mal selle ku päwal touseb päike üks werend pärrast kello 9, ja lähkäh loja 3 werendit pärrast kello 2. Päaw on pitk 5 ja üks pool tundi, 6 ja üks pool tundi.

Päwa: ja fu: warjutamisfed.

Sel aastal warjutasse päike kaksford ja fu kaksford; neist on meie maal üks fu: ja üks päwa: warjutamine nähtaw.

Esimesenne on meie maal näggematta päwa warjutamine 2sel Paasto: fu päwal pärrast lounat.

Teine on meie maal nähtaw fu warjutamine 17ma Paasto: fu päwa õhtul. Tal: liinas hakkab temma wähhä enne kello 7. Warjutamine on keigesurem 15 minutit pärrast kello 8, fu pohja pool külges, peäle 6 tolli. Ta lõppetus on kello pool kümme.

Kolmas on meie maal nähtaw päwa warjutamine 26mal Peikusse: fu päwal. Tal: liinas on temma hakkatus pärrast lounat

15 minutit peäle kello 2. Kello pool nelja aial on warjutamine keigesurem, peäle 9 tolli, päwa louna pool külges; ja ta lõppeb wähhä enne kello 5.

Neljas on meie maal näggematta fu warjutamine 10mal Mihkli: fu päwal hommiko aial.

Hooste = weiste = ja kauba = ladad,
mis Cestima Kubbermango kohto-
konnas on.

Tallinnas, Jani:ku 20malt pawaft ku
otsani; ja Mihkli:ku 26mal, 27mal ja 28mal
pawal.

Rakwerre:liinas, Neäri:ku 27mal ja
28mal pawal; ja Jani:ku 16mal ja 17mal
pawal, ning Mihkli pawal.

Paide:liinas, Kuuula:ku 3mal pawal, ja
Jani:ku 25mal pawal, ning Mihkli:ku
10mal ja 11mal pawal.

Hapsalo:liinas, Neäri:ku 10mal ja
11mal pawal, ning Mihkli:ku 14. ja 15mal
pawal.

Valdiske:liinas, 2sel ja 3mal Kuuula:
ku pawal; ja Mihkli:ku 21mal ja 22mal
pawal.

Eihhola:liinas, esimesesl Paasto:pühhal,
ja Mihkli:ku 24mal pawal.

Keila Kirriko jures Mihkli pawal ja kaks
pawa se järrele.

Joelhtmas, naddal pärrast Mihkli pä-
wa.

Raplas, esimesesl redel pärrast Mihkli
pawa.

Merjama Kirriko jures, ko mandamal Ude:
wenti pühhal.

Reblas, Mihkli päwal ja lats päwa se
järele.

Kollowerres, Neäri:ku 17mal ja 18mal
päwal, ja Wina:ku 4mal ja 5mal päwal.

Luggemissed.

I. Elewant.

Keif, mis temmast lähäme Eulutama, se
keif aina selge imme. Elewant on pärrite
pallawa Idä-India-ma lojus: leietakse
tedda ka Awhrika-maal keiges paikus, agga
se on teist suggu ja seltsi. Temma kehha on
ütlematta suur; temma jallad parraja meh-
he kõrgussed, ja tuggewa mehhe paksussed.
Lähhäb kaunis mees, kübbar peas, tummar-
damatta temma kõhho alt läbbi, ja on tem-
ma kõrgust, ma rajalt seljapinnani, poolkol-
mat sülda.

Need Elewandid, mis Persia kuningas,
Sah Naddir, 1745 aastal Peterpurri, sad-
dunud Keisripraua Elisabetile meleheaks
satis, olid weel suremad: pudus agga pis-
sut kolmest süllast.

Naskusse polest on teada, et nisuggune el-
lajas seitse ehk kahheksa tuhhat naela kalub:
mis nisamma paljo teeb, kui peaks kaksiküm-
mend nelli nuumhärja, ehk sirkassid, kato
peäle pandama.

Temma jallad on kui paksud lihha tampid
ehk sambad: egga woi ka penemad olla, sest
et muido sedda määratumat kehha ei suidaks
kanda, egga temmale toetusseks olla. Jal-
lalamwa ei olle koggoniste nähha, sest et
säärte lihha, mis kottis rippub, tedda ärra-
warjab: agga on wiis künega warwast igga
lamwa otsas, ja jallatallad keige tihhedama
sarwtallaga otse kui rau-utud.

Pea tahhab kehha wasto kui wähhene ol-
ka; agga kõrwad rippuwad kahhelt poolt,
kui ilmlaiad kufkelöppussed, ehk kui sured tou-
ra nahhad: neid temma ligutab, kui wihha-
seks saab ja jooksu heidab; ja siis nenda nen-
dega plaksutab, kui peaks suurt linna lödama.

Silmad on pissikesed, agga wägga ter-
rased, ja näitawad selgeste ülles, et temma
wägga melesinne loom on, kes keif terraselt

tähhelepanneb, ja pea kui inimenne meelt
mööda keif oskab arramöttelda ja ärra-
arwata.

Agga temma lot on immelikum kui imme.
Se on otse temma pealminne mõt, ehk tem-
ma ninna, mis kui üks poolteist süllane tolt
temma kahhe määratuma lihwade wahhel,
mis kahhelt poolt suust wälja tullemad, mah-
harippub. Illewelt on temma ni paks, kui
ühheksa ehk kümne tolline palk, agga lasseb
otsa pole penemaks kotto, nenda et eest-otsast
ennam ei olle, kui kolm tolli.

Se on temma keige kallim ja tullusam li-
ge, mis seest hopis õnes. Sellega temma im-
met ja immeteggusid, muist kui inimenne
omma kättega, teeb. Mõttad, mis lotti suus,
kui sõrmi prugib; ja on temmal nende sees
nisammassuggune ärgas tundminne, kui inmi-
messelgi omma näppo otsades. Et se nenda
on, sedda keigist senest selgeste nähha ja
tunda, mis ta ial temmaga teeb.

Ots, kus lotti su, on kummeer kui üks weike
kausi-ehk kuppakenne, kuhhu nidierra siise

mahhub; serw on ümberaetud, nenda kui sea-
kars, muud kui et agga pakssem ja surem,
ning seebse on, mis lotti mofkaks kutsuwad,
misga nisuggust tõed teeb, kuida innimenne
omma sõrmedega. Sellega temma lilli nop-
pib ja neid kimpõ kõidab; keige penemad
rahha maast üleswõttab; paela sõlme ldeb;
ehk sõlmest lahti teeb; puddeli peält forki är-
ra wõttab; wõtmega luffu lahti ja finni-
känab; panlaid lahti wõttab ja finnipanneb,
ja weel muud immet teeb.

Monnikord, kui tahhab innimest, kes ted-
da narrinud, ilma temma wiggata karrista-
da: tõmbab lotti täis wet, ning sedda kui
keigefangemast tulle-pritsist, kahhe- ehk kol-
mekümne sammo peält innimesse peäle purs-
kab, wahhest ni sure wäega, et tedda ümber
ja ümber paiskab.

Nisuggune tart meel sel lomal, ja nisuggu-
ne immelik joud ja tundminne temma lottis,
ja ommetige ellajas issi ihho polest näoto ja
roppo fehha ja kujoga lodud. Kael on nenda
lühhitenne, et pea muist kui fehha külles; su

on furgo al, seäl kus toll ehk lot keige pakssem.
Kummaltki poolt suust tulles kihw wälja,
mis ni paks ja nisanma pite, ja ka nenda
sammoti painus, kui ümmargune ja tahhu-
matta ree tallapu, muud kui et agga ots ter-
raw. Se sedda annab, mis elewanti luuks
nimmetawad, ning kennest treialid, tislariid
ja muud, keisuggust kallid asju terwad, mis
wägga sures hinnas. Temma on walge kui
lummi. Kihwad on jurest otsani, siid ja kaks
jalga pitkad: nendega temma omma waen-
last läbbiajab.

Temma nahk on tuggewa tallanahha pak-
sune, agga et ta kül sesuggune, siis ommetige
õrn ja el kül, et lõmist kardab, ja kårblased,
parrud ja sased temmale waewa terwad. Kui
linnud temmale asju ei anna, siis nurrab fir-
re pu-õksa mahha, ja sellega neid ennese kallalt
ärraajab. Karwa temmal seljas ep olle, muud
kui et arwaste siin ja seäl monned ükslased
harjused seisawad. Temma silma riipsed on
jalla pitkused, ja parraja raud-sukkarwarda
paksused. Sabba ei olle pitkem kui kõrwad;

temma otsas nähtaks suur top ehk kimp ok-
kaid ollewad.

Misuggune parrato ja määrato lojus, mis
nisamma suur, kui olleks kaksümme ja nel-
li sirkasid kookowallatud, tarwitseb kül pal-
jogi ommaks üllespidamiseks. Olleks tem-
ma kiffjas ehk murdjas, kui hunt, karmo, lõw-
wi, pardel ehk tiger, kes Jummal! tedda siis
jaksaks täita? — Murraks tõepolest keik ma-
ilmad ärra, ja härowitaks ellajate, wimaks
innimessegi-suggu ma peält ärra. Agga Is-
sanda tarkus sedda nenda seadnud, et ta sel-
lega leppib, ja sellega ennast toidab, mis ma
kannab. Göeb rohko, heina, pu-lehti, wõssu-
kessi, riissi, ja muud, mis kui sellesarnast
leiab. Keik toito mis wõttab, lottiga kui kae-
ga suhhu panneb. Kui pu-õkse ehk lehti tah-
hab süa, siis enne weel kui mahhamurrab,
kõrowaste neid peksab ja rapputab, et sippel-
gaid ehk muud suhhu ei saaks; ehk kui äm-
bliko wõrku külles näeb ollewad, siis sedda
ärrawõttab ja ärrawiskab. Göeb temma

kül paljogi, kuida iggaüks temma kehha jär-
rele jo ennesestki moistab armada.

Keik muud ellajad wina ja muud kanged
jomaaega kui surma kardawad, agga ele-
want neid armastab, sest et ütlematta wina-
maias. Sepärrast, kui tedda tahtwad sun-
dida, et ennam peab teggema, kui õigus kūs-
sida; ehk et warmalt ja joudsalt peäle peab
hakkama; siis temmale winapuddelid näita-
wad, ja toutawad temmale anda, kui tõ-
walmis sanud. Nuttab siis keigest wäest.

Agga Jummal parrako! kui temma pär-
rast ei sa, mis toutati; ehk kui temma sedda
nenda ei sa, kuida sedda temmale näidati, siis
innimest, kes tedda petnud, seässammas pai-
gas tappab, ehk kui sel korral temma kääst
peäseb, aasta kahhe ehk kolmeagi taggant, kui
ettejuhhub, otse teeb.

Marrimist, pilkamist, lõmist ehk wähhes-
madki liga temma koggoniste ei sall egga
kannata: et temma kül sedda sureks ei pan-
ne, kui pissikesed lapsokessed, kes temmaga
õppind, tedda näkkawad; otse kui moistaks,

et rummalad ja lapsemelega lomad ommas
wallatusses ei tea egga moista mis tewad:
agga kui ommetige wahhest nende peale wih-
haseks saab, siis nattikest wet omma lotti
tombab, ja nende filmi purskab; ehk wõttab
ta witsukesse, ja tombab sellega paar kord
mõda reift, et temmast seiswad, ja ärraläh-
kawat. Wanna innimesele sedda armo ei
te, waid tedda furnuks lõeb ehk wiggaseks
teeb.

Temma on wägga taseane ja ärda südda-
mega loom, kes kellegi peale ei tulle; olgo
siis et tedda ärritakse, ehk et temma jooks-
aeg on, ja ta mitte polleks liggi sanud. Seaga
woib keige wähhem lapsolenne tedda sundida
luida tahhab; ja kes ärda, lahke ja ella
wisiga temmaga ümberkäib, sedda keigest süd-
damest armastab, temma pole hoiab, ja
temma eest seisab: agga kes sedda wähhem
madli head temmale teinud, sedda ifka mäs-
lestab, egga ommas keige tullisemas wih-
hasi sedda unmusta, et sesuggune temma hea
teggija olnud. On temma küll wägga auahne,

ning näitab nenda, kui peaks innimesse kääst,
kedda tenib, sedda küssima, et ennast omma
rammo kohhast temma wasto põrmuks ar-
wab, kedda sallib, kellega kannatab, ja ked-
da nikaia aitab, kui tedda näeb moistlikku
ollerwad, ja temmaga moistlikult ümberkäi-
wad; agga kui sedda ennam ep olle, siis ta
tedda kui põrmu põrmuks teeb.

Kui hobbosele ka elewanti meelt olleks, mis
ta siis küll mittokord omma meletuma perre-
mehhega teeks? Urwan küll, et siis ennam
hobboseid kui hobbose perremehhi ilmas saaks
ollema.

2. Sidi = us.

Enne kui veel sesti ellajast hakkame, tuleb mõnda ühhest ja teisest juttustada.

On mitmed asjad inimesse filmi ette pandud, mis küll näeb, agga neist enam ei tea, kui agga sedda, et temma neid näeb: sest se siis tulleb, et teadmatta rahwa mehest üks ehk teine assi tühhi ja põlgdusse wäärt näitab, mis teise teadmisse ja tundmisse järrele, Jumimala tarkusse ja temma teggude immet kuulutab, ja paljogi õpetab.

Näligem esiteks sest alwast liblikast, kennest kapsta-ussid sünniwad, mis monni-ford meie kapsta aeda raustikkude tewad.

Se ellajas heidab omma munnakessed, mis monnes kohhas liblika tanguks kutsuwad, kapsta lehtede peäle päwa kätte autada; kusti, kui päew neid walmis autand, pissikessed ussid kui põrmukessed wäljatullewad. Need kohhe hakkawad ahneste söma, ja suuremaks kasvama; ja, sedda mõda kuida pikkemaks lähhawad, ja paksemaks paisuwad, nahka mitmele ja mitmele forrale seljast ajawad, mis kesta nimme al tunne-me ja teigis paigus leiame. On ta täit kasvuu kätte sanud, siis veel terve nädal ahmib, agga wimaks hakkab tele minnema: lofab pitki aedo, ehk pitki seina üles, ja otsib warjopaika, kus rahhul tuppet saaks lüa. Kui sedda leidnud, siis poob ennast omma sidiga rüüsta alla, ehk kuhhu muidu saab, seina palgi, ehk õlleõrrekesse külge, ning sünnib nüüd üks uus ihowarri temma ümber, mis ma inimesesed temma tuppeks nimmetawad. Selle sees temma kui surnud, kel tundmist egga teadmist e pole, otse kui püsärkis hingab, ning sedda

otab, et tedda peab mudetama, ja jälle ülesärratatama. Saab wahheateg täis, mis muutmisse ehk uesündimisse ajaks temmale Jummalast seätud, siis on ommas tuppes näotumast ussist aulikkaks ja näggusaks liblikaks sündinud, mis tuppe otsa lahtiajab, ja kui üks surnust ülesärratud, surema auga jälle ülestouseb, ja tule kätte lennab; sest et rõmaja linnuks, ja põrmopealne tule elajaks üllendud.

Oh innimesed! märkage sedda tunda, mis sellega, otsekui moistatusses surretikkule tähhendakse. Mis siin ühhest pissikessest ellajast näme ja õppime, jookseb täieste selle õppetusega kokku, mis pühha Paulus Korintusse ramato 15 peat. 42 ja 43 salm. innimesse ülestousmisest annab, kui ütleb: nenda on ka surnutte ülestousminne: anta külwatakse ihhu, auga ärratakse; nõdruskes külwatakse, wäes ärratakse üles.

Üks liblika suggu, mis Wanna India ma pärris linnokenne on, ja Sidikedrajaks nimmetakse, heidab omma tangu, se on om-

mad pissikesed, liwaterra surnused munna-kessed, kolm, nelli, ehk wiiski sadda korraga, Mori pu lehhe peäle; päike autab neid ja tullemad pissikesed ussid wälja, mis nenda sõwad, kaswawad ja festa ajawad, kui keik muud loka sõwad ussid, kuid sedda jo üllemal olleme rākinud.

On ussi aeg täis sanud, siis ta otsib witsaraukest; rōnnib temma otsa üles, ja hakkab ennesele warju teggema, kus tuppel sees lua. Nenda kuidas õmblik taggant sidi wälja wennitab, kui wõrku on teggemas, nendaks sidius ommast suust walged penikesed sidi lõnga wäljakehhib, ja sennest raukesse otsa pissikesse ferrakesse ferrib, mis ni suur kui tui kesse munna: agga, temma ferrib sedda nenda, et issi ferrakesse sisse ja temma süddamesse jääb. Sedda tõed tehhes, kullub temmal terwe nāddal. Selle ferrakesse sees sünnib tuppe temma ümber, kuidas? — sedda agga Jummal teab, kes sedda walmistab. Kaks nāddalad pärrast sedda on us liblikaks mudetud; uristab tuppel ja sidiferrakesest hauku läb-

bi; tulleb wälja; otsib omma koshast, ja heidab pari. Kui se sündinud, siis issane koshaste surret; emmane eliab weel kolm päwa; munneb, ja surret pärrast sedda senna samma paika, kuhhu omma tangu heitnud.

Innimesed wõtwad ferrakesed, kuhhu sidius ennast sissepeitnud, pannewad neid fewa wette, ja ligutawad neid puhta luaga tuggewaste limber, kunni wessi wahtu hak-
fab peäle tõstma: siis wõtwad neid wälja, ja sawad nüüd ilma waewata sidiferra lõngusse otsa kätte; ajawad sidi haspli peäle, ja pannewad tedda kui lõnga wihti kuiwama. Nenda siis keige kallim fedrus, mis walgem kui walge, ja penem kui pene, walmis sanud. Nüüd wärwi tedda kuida tahhad; ehk te temmast mis tahhad.

Üks nisuggune ferrakenne annab kolm sad-
da künart sidi lõnga, agga kaks tuhhat ferrakest andwad üks nael sidi, mis seitseküm-
mend wiis Rubla paperrahha maksab.

Et kül Wanna. Zudia metsades sidilibli-
kaid ja sidiussa kül leida, nenda sammoti kui-

da meie omma metsades meesilindu ja mets-
messipuid leiame, agga neid omma kasso
pärrast ka koddopaigas peame: nendaks
seälatsse ma rahwas sidi ussi jo ammustki
koddowõtnud piddada, ja temmaga paljo
waewa nähha.

Zubba kunningas Salomo, ja tuhhat
aastad pärrast tedda, Roma rahwa Keiser
Wespasianus, kes Jerusalemma linna las-
kis ärrarikkuda, sidi ridid piddasid, mis sel
ajal ni kallid ollid, et kullaga kaloti, agga
nemmad weel ei teadnud, kuida siid piddi
sündima, ehk kust ta piddi tulles; kaup-
mehhed saiwad tedda Zummal teab! kui
mitme kae läbbi, ilma et isfigi olleks arwu
sanud, kust tedda piddi todama. Sel põl-
wel, mis nüüd on, targema rahwa lapsokes-
sedki sedda teadwad ütelda: sest et innimes-
sed reisimisse, laewakäimisse, ja kauba aja-
misssega keige mailmaga tutwaks sanud;
sedda ülleskirjutawad mis wõeral mail näh-
ha sawad, ja trüffi läbbi keigile, kes õp-

petust iggatsewad, teäda andwad. Ennes
muiste sedda ep olnud.

Kuus sadda aastad pärrast Kristust,
töi üks muuk sidiliblika tangu Kreka male;
seält aega möda neid senna ja tenna laies
male toimitati, nenda, et praego Feigis pai-
gus, kus agga Mori pu tule fäes figgib,
sidiussa leietafse ja hālitsetafse.

Needsinnatsed luggemissed on ühhe ramato seest
woetud, kelle nimmi on: Pühhapäwa wahhe-
luggemissed, mis D. W. Masing kirju-
tand ja wäljaandnud. Et se ramat wäärt
on, et nored ja wannad innimesed sedda lugge-
wad, sedda nättawad need faks tükki, mis siin trük-
titud on; sest ni taunid kui need on, nenda on
teit se ramat.
